

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Nógrád Megyei Bíróság Dr. Kézdi Judit ügyvéd által képviselt ... felperesnek - Dr. Mátyus István ügyvéd által képviselt ...alperes ellen szerződés megszűntének megállapítása, eredeti állapot helyreállítása iránt indult perében a Pásztói Városi Bíróság által 2006. szeptember 28. napján P. 20.095/2006/12. szám alatt meghozott ítélet ellen az alperes részéről 13. sorszám alatt meghozott fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t :

A megyei bíróság a városi bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy az alperesnek 15 napon belül fizessen meg 42.000,- (Negyvenkettőezer) forint első- és másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy az államnak külön felhívásra fizessen meg 7.500,- (Hétezer-öttszáz) forint feljegyzett fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A városi bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja ki a felperes részére az iratokhoz 11/F/1. szám alatt csatolt átadási jegyzéken szereplő ...db műalkotást, valamint az iratokhoz 6/A/1. szám alatt csatolt listán feltüntetett hagyatéki tárgyakat.

Kötelezte továbbá az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 60.000,- forint perköltséget.

A városi bíróság által megállapított tényállás szerint ...-né és ... között 1982. június 5. napján szerződés jött létre „Kötelezettségvállalás Közérdekű Célra” megnevezéssel. A szerződés 1. pontjában ...-né közgyűjteményi célra felajánlotta a mellékletekben felsorolt festmények, ill. apósa, ... személyes használati tárgyait.

A szerződés 3. pontjában hozzájárulását adta ahhoz, hogy a felajánlott festményeket a végleges elhelyezéséig a ... Múzeumok Igazgatóságánál helyezték letétbe.

A szerződés 4. pontjában ... a felajánlást köszönettel elfogadta, és vállalta, hogy a szükséges intézkedéseket megteszi annak érdekében, hogy ..-né szándékának is megfelelően ...-ben állandó kiállítás keretében állítson emléket ... munkássága elismeréséül.

Az alperes a részére átadott hagyatékából ... db képet letétbe helyezett a ...Múzeumban, míg a hagyaték többi tárgya az alperes birtokában maradt.

Az alperes ingatlanvásárlás, valamint pályázat útján több ízben kísérletet tett a ... történő állandó kiállítás megvalósítására, azonban ez eredményre nem vezetett. A képek 19...-tól 20...-ig csak kis részben, 6 alkalommal, különböző helyeken kerültek kiállításra, míg 20.... évben a ... Üdülőben rendeztek azokból kiállítást, majd 20... februárjában az alperes a képeket visszaszállította a ... Múzeumba, ahol újabb letéti szerződést kötöttek 20... március hó 30. napjáig.

...-né, az adományozó 19.... évben levelet írt ... Polgármesterének, melyben felhívta a figyelmét, hogy az adományozás célja az volt, hogy az apósa képeiből és emléktárgyaiból ...-on állandó kiállítást létesítsenek, ami a levélírás napjáig nem valósult meg. Erre tekintettel tájékoztatást kért a képek elhelyezéséről, a kiállítás létesítésének megoldhatóságáról. ...-né röviddel ezután elhalálozott.

A megállapított tényállásból az elsőfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy az alperes a szerződésben foglalt vállalásának nem tett eleget. A szerződés megkötése óta eltelt ... év alatt alperes nem létesített ...-on állandó kiállítást.

. / .

Az állandó kiállítás, mint közérdekű cél megvalósulása a közeljövőben sem látszik biztosítottnak, hiszen az alperes azt önerőből nem tudja megvalósítani. A hagyaték kezelésének eddigi módja az alperes részéről szintén nem ad elegendő alapot arra a feltételezésre, hogy a közeljövőben az értékéhez méltó módon kerüljön kiállításra.

A városi bíróság álláspontja szerint annak nincs jelentősége, hogy a szerződésben a felek a kiállítás megvalósításának határidejét nem szabták meg, hiszen annak megkötésekor a felek feltehető akarata és az általános elvárhatóság is arra irányult, hogy az a lehető legrövidebb időn belül történjen meg.

Hivatkozva a Polgári Törvénykönyv 596. § (1) bekezdésében és (2) bekezdésében foglaltakra, a városi bíróság megállapította, hogy a szerződés megszűnt, az eredeti állapot helyreállításának van helye, ezért a felperes keresetének helytadva, kötelezte az alperest a letétben lévő ... db festmény, valamint ... db hagyatéki tárgy kiadására. A felperesi keresetnek tévedésre, ill. megtévesztésre való hivatkozását a városi bíróság nem találta megállapíthatónak, figyelemmel arra, hogy a Ptk. 236. § (1) és (2) bekezdésben szabályozott igényérvényesítési határidőt a felperes elmulasztotta.

Az ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, amelyben az elsőfokú ítélet megváltoztatását, a felperesi kereset elutasítását, a felperes perköltségben történő marasztalását kérte.

Fellebbezésének indokolásában előadta, hogy a városi bíróság tévesen állapította meg azt a tényállást, hogy a felek között 19...június 5-én létrejött szerződés meghiúsult.

Önkényesen jutott a városi bíróság arra a következtetésre, hogy nincs remény a festmények méltó módon történő kiállítására a közeljövőben.

Az adományozásnak nem volt feltétele sem az, hogy a közeljövőben, sem az, hogy valamilyen végső naptári időpontig kell a kiállítást megvalósítani.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A megyei bíróság az iratok felülvizsgálata alapján megállapította, hogy a fellebbezés az alábbiak szerint alapos.

. / .

A per során nem vitatott tény volt az, hogy néhai ...-né, valamint alperes jogelődje között „Kötelezettségvállalás Közérdekű Célra” megnevezésű szerződés jött létre.

A Ptk. 593. § (1) bekezdése értelmében magánszemély, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező gazdasági társaság írásban kötelezettséget vállalhat arra, hogy az általa meghatározott közérdekű célra ingyenesen vagyoni szolgáltatást teljesít. A szolgáltatás ingyenességét nem érinti az olyan kikötés, amely meghalt személy emlékével kapcsolatos, és amelynek teljesítése vagyoni szolgáltatással is jár.

A (2) bekezdés értelmében a kötelezett megállapíthatja azokat a feltételeket, amelyek szerint a szolgáltatást meghatározott célra kell fordítani, feltételként lehet kikötni azt

is, hogy a szolgáltatásnak a meghatározott célra való fordítása a kötelezett nevének feltüntetésével történjék.

A (3) bekezdés értelmében a kötelezett kijelölheti azt a személyt is, akinek javára a szolgáltatást fordítani kell.

A közérdekű kötelezettségvállalás jogintézménye a szocialista jogrendben az alapítvány jogintézményét volt hivatott pótolni. Kötelezettségvállalás közérdekű célra létrejöhet egyoldalú nyilatkozatként, avagy szerződéses formában is.

A megyei bíróság ...-né, valamint az alperesi jogelőd között 19.... június hó 5. napján létrejött szerződés vonatkozásában megállapította, hogy a szerződésben kizárólag ...-né részéről történt kötelezettségvállalás, míg alperes jogelődje részéről ezen kötelezettségvállalás elfogadására került sor.

A kötelezettségvállalás írásba foglalása megtörtént, az okirat tartalmazza a cél megjelölését is, amely az adományozó szerződésben foglalt akaratának megfelelően ...-ben állandó kiállítás létesítésére vonatkozott

... festményeiből, valamint személyes és használati tárgyaiból.

A kötelezettségvállaló meghatározta azon szervet is, amely ezen cél megvalósítására köteles volt, nevezetesen ...-t. A kötelezettségvállaláshoz az akkori jogszabályoknak megfelelően a felügyeleti szerv a hozzájárulását megadta.

Mindezek alapján megállapítható, hogy ...-né közérdekű célra történő kötelezettségvállalása az érvényes jogszabályi előírásoknak megfelelő volt, a kötelezettségvállalás közérdekű célra érvényesen létrejött.

A peranyagból megállapítható, ill. azt a peres felek nem is vitatták, hogy ezen közérdekű kötelezettségvállalás alapján ...-né a kötelezettségvállalás tárgyát képező vagyontömeget átadta ... részére, tehát megtörtént a kötelezettségvállalás teljesítése is.

. / .

A Ptk. 595. § (1) bekezdése értelmében az egyszeri szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalást csak a teljesítés előtt, és csak akkor lehet visszavonni, ha a kötelezettség elvállalása után a kötelezett körülményeiben olyan lényeges változás állott be, hogy a teljesítés tőle többé el nem várható.

A (3) bekezdés szerint pedig, ha jogszabály másként nem rendelkezik, a már teljesített szolgáltatás visszakövetelésének nincs helye.

Figyelemmel arra, hogy a kötelezettségvállalás teljesítése megtörtént, és az egyértelműen egyszeri szolgáltatásra irányult, így a kötelezettségvállalást már a kötelezettségvállaló sem vonhatta volna vissza. Másrészt a Ptk. 595. § (3)

bekezdésében foglalt tilalomra tekintettel a szolgáltatást sem lehet visszakövetelni, még maga a kötelezettségvállaló sem tehetné volna azt meg.

A jogintézmény jellegénél fogva tehát jelen esetben sem az adományozóknak, sem a jogutódoknak nincs visszakövetelési jogosultságuk, hasonlóan az alapítvány jogintézményéhez, ahol az alapítványtevő által megjelölt vagyon kikerül az alapítványtevő tulajdonából, és mint vagyontömeg él önálló jogi életet, az alapítvány esetében önálló jogi személyként.

A jogszabály közérdekű kötelezettségvállalás esetén, amennyiben a meghatározott célra fordítás nem valósul meg, csak azt teszi lehetővé, hogy akár a kötelezettségvállaló, akár az ügyész az ebből eredő igényt érvényesítse, azaz megkísérelje a meghatározott célra fordítás kikényszerítését.

A megyei bíróság megítélése szerint a Ptk. 596. §-ában foglalt szabályozás jelen peres eljárásra és a felperesi kereset tárgyára nem alkalmazható, hiszen ezek a szabályok egyértelműen a határozatlan idejű és rendszeres szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalás szabályait tartalmazzák.

A Ptk. 596. § (1) bekezdése értelmében ugyanis a kötelezettség megszűnik a kötelezett halálával, továbbá, ha az a cél, amelyre a szolgáltatást fordítani kell, megvalósul vagy megvalósítása többé nem lehetséges.

Ezen jogszabályhely értelmében tehát rendszeres szolgáltatás esetén a kötelezettség a kötelezett halálával megszűnik, azaz nem száll át a jogutódokra, ugyanakkor a Ptk. 595. § (3) bekezdése értelmében ebben az esetben sem lehet visszakövetelni a már teljesített szolgáltatásokat.

A Ptk. 596. § (1) bekezdés második, illetve harmadik fordulata ugyancsak a határozatlan időre szóló kötelezettségvállalás megszűnésére vonatkoztatható,

. / .

hiszen az egyszeri szolgáltatásra irányuló kötelezettségvállalás magával a teljesítéssel megszűnik, mint kötelezettség a kötelezettségvállaló részéről. Így a megyei bíróságnak nem kellett vizsgálnia azt, hogy a cél megvalósítása a jövőben megtörténhet-e, avagy sem.

Leszögezi azonban a megyei bíróság, hogy azon jogszabályi meghatározásból, mely szerint a kötelezettségvállalás megszűnésének feltételül a Polgári Törvénykönyv azt szabja, hogy a megvalósítás többé nem lehetséges, egyértelműen következik az, hogy ezen megszűnési ok megállapítására jelen jogviszony keretében nincs mód.

Le kell szögezni továbbá azt is, hogy a megyei bíróság álláspontja szerint, mivel az adományozott vagyontömeg a kötelezettségvállalás teljesítésével kikerült a kötelezettségvállaló magánszemély, jelenleg ...-né tulajdonából, és a már fentebb hivatkozott jogszabályi előírások folytán a kötelezett halálával ezen teljesítés vissza nem követelhető, ...né örökösei ezt a kötelezettségvállalás keretében teljesített szolgáltatást meg sem örökölhették, mivel a fentiekből következően ...-né halálakor ezen vagyontömeg nem képezte ...-né hagyatékának tárgyát.

A megyei bíróság a megtévesztés és tévedés körében előterjesztett felperesi kereset körében osztja a városi bíróság ítéletének indokolásában kifejtetteket, mely szerint az igényérvényesítésre nyitvaálló határidő a felperes vonatkozásában eltelt.

Fentiekre tekintettel a megyei bíróság megállapította, hogy a felperesi kereset jogalapja hiányzik, ezért a városi bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

Az alperes a fellebbezési eljárásban pernyertes lett, ezért a megyei bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a felperest kötelezte az alperes első- és másodfokú perköltségének a rendelkező részben írt összegben történő megfizetésére azzal, hogy a megfizetendő perköltség az ÁFA összegét tartalmazza.

Az alperes illetékmentessége folytán feljegyzett fellebbezési illeték rendelkező részben írt összeg szerinti megfizetésére kötelezte a megyei bíróság a pervesztes felperest azzal, hogy a megyei bíróság megállapította, hogy a felperes a pertárgy értékét ... forintban jelölte meg, ehhez képest keresetlevelén ... forint helyett ...,- forint illetéket rótt le, így ezen ...,- forintos illeték-túlfizetés beszámításával állapította meg a másodfokú illetéket a megyei bíróság.

. / .

A felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles a felmerült perköltségek megfizetésére.

Balassagyarmat, 2007. január 11.

Dr. Pappné dr. Makka Éva sk. a tanács elnöke
Kunné dr. Sándor Krisztina sk. előadó bíró
Dr. Nagy Andrea sk. bíró

